

2. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Буцяк Х.Т.
студ. гр. ЕОАм - 11
Національний університет «Львівська політехніка»
Науковий керівник - Чубай В.М.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Необхідність запровадження внутрішнього аудиту на підприємствах України викликана вимогами сучасних ринкових економічних відносин, інформаційними та управлінськими потребами суб'єктів господарювання. Перетворення, що відбуваються у сфері бухгалтерського обліку посилюють роль аудиту як гаранта достовірності інформації, що надається підприємством зовнішнім та внутрішнім користувачам.

Внутрішній аудит є одним із видів внутрішньогосподарського контролю суб'єктів підприємницької діяльності [4, с. 81]. Він проводиться за рішенням керівництва підприємства, зокрема, для контролю за процесами господарської діяльності та аналізу виявлених недоліків. Оскільки в Україні внутрішній аудит чітко законодавчо не регламентований, це спричиняє певні проблеми із його запровадженням на підприємствах.

Залежно від розміру та особливостей діяльності підприємства внутрішній аудит може здійснюватись однією особою або службою (відділом внутрішнього аудиту). Відділ внутрішнього аудиту створюється для виконання контрольних функцій залежно від мети і завдань, які покладаються керівництвом на внутрішніх аудиторів. Він може підпорядковуватись раді директорів, загальним зборам власників чи іншому органу управління підприємством. За їх вказівкою відділ внутрішнього аудиту проводить як планові, так і позапланові внутрішні перевірки. Роль внутрішнього аудиту визначається управлінським персоналом, залежно від вимог якого змінюються цілі його функціонування.

Внутрішній аудитор не зобов'язаний мати сертифікат, ним може бути фахівець із бухгалтерського обліку, економіст, фінансист. При цьому внутрішні аудитори повинні виконувати свою роботу з належною професійною ретельністю: здійснювати планування, контроль, перевірку та документування внутрішнього аудиту, мати в наявності відповідні аудиторські інструкції, робочі програми і робочі документи. Документування роботи внутрішніх аудиторів передбачає попереднє визначення обсягів аудиторської перевірки, її рівнів, методів формування вибірки, процедури огляду. Відділ внутрішнього аудиту також проводить незалежну експертну оцінку управлінських функцій суб'єкта господарювання. Він надає органу управління підприємством результати аналізу, оцінки, рекомендації щодо діяльності підрозділу, що ним перевіряється. Кількість інформації, необхідної для одержання аудиторських оцінок, не регламентується. Аудитор, на підставі свого професійного судження, самостійно приймає рішення про мету і кількість інформації, що необхідні для збирання аудиторських доказів. Вони повинні бути достовірними та достатніми.

В процесі організації відділу внутрішнього аудиту важливо орієнтуватися на забезпечення максимальної незалежності внутрішніх аудиторів від інших підрозділів та їх керівників і виключити можливість впливу та тиску на них. Основні функції відділу внутрішнього аудиту, як правило, складаються з процедур дослідження окремих операцій підприємства, оцінювання і контролю відповідності цих операцій, відображених у бухгалтерському обліку, а також контролю за функціями внутрішньої системи контролю підприємства. Основним принципом діяльності внутрішнього

аудиту є незалежність, що визначається чітким встановленням прав, обов'язків, відповідальності та підпорядкування [3, с. 372-373].

Завдання, повноваження, відповідальність та інші аспекти діяльності відділу внутрішнього аудиту визначаються в положенні про цей відділ (службу), яке затверджується власником (керівником) підприємства. Положення повинне містити також питання щодо планування внутрішнього аудиту, розподілу роботи між аудиторами та здійснення контролю за їх роботою, реалізацією результатів проведеного аудиту. Робота відділу внутрішнього аудиту проводиться відповідно до календарних та індивідуальних планів робіт, які затверджуються керівництвом [4, с. 19].

Внутрішній аудит пов'язаний, зокрема, з такими елементами як умови проведення аудиту та процедури аудиту. Функціонування системи внутрішнього аудиту передбачає розробку, процедур, методик та документації для контролю за раціональним витрачанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, дотриманням законності господарських операцій, недопущенням помилок чи порушень в обліку та звітності тощо. Відділ внутрішнього аудиту, забезпечуючи контроль за діяльністю підрозділів підприємства, сприяє підвищенню ефективності як їх діяльності, так і підприємства загалом. Для отримання необхідних аудиторських доказів внутрішніми аудиторами використовуються різноманітні методичні прийоми, зокрема прийоми фактичного контролю (суцільна та вибіркова інвентаризація, контрольні заміри, контрольний запуск сировини, експертиза та лабораторні аналізи, спостереження), документального контролю (арифметична перевірка, перевірка документів за формою та змістом, порівняння і зіставлення, зустрічні перевірки, підтвердження, тестування), а також інші прийоми та методи залежно від ситуації [1, с. 165].

Внутрішній аудит проводиться у тісному контакті з керівництвом підприємства, спеціалістами апарату управління, керівниками структурних підрозділів та працівниками, тому без належної їх співпраці його ефективність буде мінімальною.

За результатами перевірки відділ внутрішнього аудиту надає органу управління підприємством інформацію щодо діяльності підрозділів, що ним перевіряється, результати аналізу проведеної роботи, рекомендації тощо. Результати проведеної роботи оформлюються звітами довільної форми залежно від виду контролю і розраховані вони на внутрішнього користувача [2, с. 184]. Успіх перевірки, проведеної відділом внутрішнього аудиту, оцінюється наявністю рекомендацій щодо вирішення наявних і майбутніх проблем, а показником її якості є повнота аудиту, витрати на її проведення й ефективність. В сучасних умовах зростають вимоги до відділу внутрішнього аудиту щодо пошуку резервів удосконалення результатів роботи підприємств, вирішення нових економічних завдань, надання допомоги керівництву у виборі найефективніших варіантів господарської діяльності та прогнозування її подальшого розвитку.

Отже, внутрішній аудит забезпечує виявлення помилок, порушень і випадків шахрайства у діяльності підприємства, встановлення їх причин і відіграє важливу роль у запобіганні їх виникненню в майбутньому.

Література:

1. Дорош Н.І. *Аудит: методологія і організація* / Н.І. Дорош. – К.: Знання, 2006. – 402с.
2. Кулаковська Л.П. *Організація і методика аудиту: підручник* / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К.: Каравела, 2009. – 544 с.
3. *Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: навч. посібник* / О.А. Петрик, В.Я. Савченко, Д.Є. Свідерський; за заг. ред. О.А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.
4. Усач Б.Ф. *Аудит: навч. посібник* / Б.Ф. Усач. – 4-те вид., випр. і доп. –К.: Знання, 2007. – 231 с.